

INVEST in GABROVO

GREEN,
SMART &
INNOVATIVE

СЪДЪРЖАНИЕ

Ключови показатели за Габрово	2
-------------------------------------	---

ИКОНОМИКА

1	Динамичната икономика на Габрово.....	3
	Трансформацията към по-висока добавена стойност	5
	Силната промишленост на Габрово	6
	Габровските предприемачи и новите инвестиции	8

ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ

2	Човешкият капитал на Габрово.....	11
	Ръст на производителността и заплатите	13
	Габрово – град на талантите и приложните науки	14

ТЕХНОЛОГИИ И ИНДУСТРИЯ

3	Интелигентната специализация на Габрово	17
	Индустриалното бъдеще в сърцето на България.....	19
	Технологичен парк на ТУ-Габрово.....	21

КУЛТУРА И ТРАДИЦИИ

4	Габрово – столица на хумора и сатирата.....	23
	Град на уникалните музеи	24
	Култура сред природата	25
	Традиции в образованието и науката.....	26

МИНАЛО И БЪДЕЩЕ

5	Историята среща иновациите	27
	Gabrovo Innovation Camp.....	29
	Инвестиционна карта на Габрово.....	30
	Бизнес средата в Габрово	32

КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ГАБРОВО

107 000

**НАСЕЛЕНИЕ
В ГАБРОВО**

(данни за област
Габрово, 2019 г.)

28%

**РАБОТНА СИЛА
С ВИШЕ
ОБРАЗОВАНИЕ**

(данни за област
Габрово, 2018 г.)

3 669

**СТУДЕНТИ
В ТУ-ГАБРОВО**

(данни за община
Габрово, 2019 г.)

13 510 лв.

**БВП НА
ЧОВЕК ОТ
НАСЕЛЕНИЕТО**

(данни в лева за област
Габрово, 2018 г.)

2,5 млрд. лв.

**ПРОИЗВЕДЕНА
ПРОДУКЦИЯ В
ПРЕДПРИЯТИЯТА**

(данни за област
Габрово, 2018 г.)

662 млн. лв.

**ПРЕКИ
ЧУЖДЕСТРАННИ
ИНВЕСТИЦИИ
С НАТРУПВАНЕ**

(данни за област
Габрово, 2019 г.)

70%

**ЗАЕТОСТ
(15-64 Г.)**

(данни за област
Габрово, 2018 г.)

1036 лв

**СРЕДНА ЗАПЛАТА В
ПРОМИШЛЕННОСТТА**

(данни за община
Габрово, 2019 г.)

>10%

**РЪСТ НА
ЗАПЛАТИТЕ**

(данни за община
Габрово, 2018/2019 г.)

1

ДИНАМИЧНАТА
ИКОНОМИКА НА
ГАБРОВО

**ПРОИЗВЕДЕНА
ПРОДУКЦИЯ**
(2018 г.)

2,5 млрд. лв.
Област Габрово

1 млрд. лв.
Община Габрово

Габрово е един от областните центрове с най-силно изразен индустриален профил в България. Преработващата промишленост има дълбоки традиции и носи над 60% от произведената продукция в Габрово. Половината от наетите в частния сектор, както и над половината от добавена стойност на местната икономика, са концентрирани в промишлеността.

През 2018 г. предприятията в Габрово са произвели продукция за над 1 млрд. лв., като продукцията на преработващата промишленост достига 630 млн. лв. Ръстът в произведената продукция за последните две години (2016-2018 г.) е над 16%, което отразява положителната динамика в местната икономика. Над 2/3 от ръста в произведената продукция в този период се дължи на промишлеността. Другият сектор, който, макар и все още малък, води динамиката в местната икономика, са информационните технологии и услуги, чиято продукция нараства с 2,6 пъти за две години.

Областта е компактна, като Габрово и Севлиево са тясно обвързани и представляват над 90% от икономиката на област Габрово. Общо произведената продукция в областта е за близо 2,5 млрд. лв. през 2018 г., като продукцията на промишлеността е над 1,6 млрд. лв. Силната промишленост на Габрово и Севлиево правят региона един от най-важните икономически центрове в България.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в Габрово е 13 510 лв. през 2018 г., което е на нивата в другите икономически центрове в Северен централен район – например Велико Търново и Русе. За последните пет години БВП на човек от населението в област Габрово нараства с 51% и постепенно догонва средните нива за страната. По отношение динамиката на местната икономика – измерена чрез ръста на БВП на човек от населението, Габрово е в топ 3 на страната и лидер в района.

ИНДУСТРИАЛЕН ПРОФИЛ ОБЩИНА ГАБРОВО

ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ

**60% от
икономиката**
(2018 г.)

НАЙ-ДИНАМИЧЕН СЕКТОР ОБЩИНА ГАБРОВО

ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И УСЛУГИ

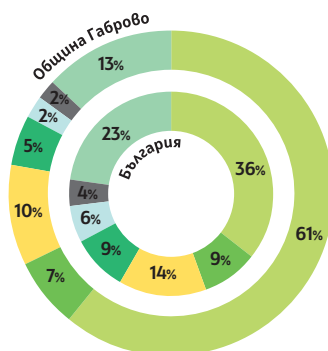
**2,6 пъти
ръст**
(2016-2018 г.)

Области	БВП на човек от населението (2018)	Ръст за последните 5 години (2013-2018)
Габрово	13 510 лв.	+51%
Пловдив	13 141 лв.	+41%
Русе	11 769 лв.	+33%
Велико Търново	10 434 лв.	+35%
България	15 615 лв.	+38%

Източник: НСИ

ТРАНСФОРМАЦИЯТА КЪМ ПО-ВИСОКА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ

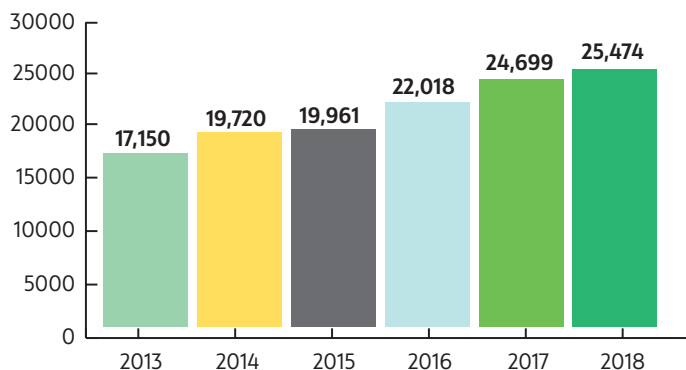
Делът на преработващата промишленост в икономиката на община Габрово е почти два пъти по-висок от средната стойност за страната. От своя страна, над 1/3 от преработващата промишленост е концентрирана в производството на машини, оборудване и метални изделия, като това са и секторите с най-висока добавена стойност на един нает. Макар и все още малки на фона на цялата икономика, най-динамичните сектори в бизнес услугите са дейностите в областта на информационните технологии и информационните услуги, както и професионалните дейности – общо добавената стойност в тези дейности е скочила три пъти в последните 5 години и вече е съпоставима с добавената стойност в строителството и транспорта взети заедно.

ДЯЛ НА СЕКТОРИТЕ В ПРОИЗВЕДЕНАТА ПРОДУКЦИЯ (2018 г.)

■ Преработваща промишленост
■ Строителство ■ Търговия
■ Транспорт ■ ИКТ ■ Професионални дейности ■ Други

Източник: НСИ

ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ НА 1 НАЕТ В ПРОМИШЛЕНОСТТА (лв.)

Източник: ИПИ на база данни от НСИ

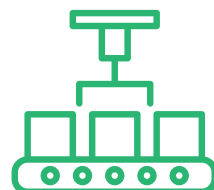
Тенденцията за ориентиране на местната икономика към създаването на по-висока добавена стойност е отчетлива. За последните пет години добавената стой-

ност на един нает в община Габрово е скочила с 50% и достига над 25 хил. лв. на един нает в местните предприятия. Това обуславя и постоянното нарастване на заплатите, които в периода 2013-2018 г. устойчиво нарастват с над 10% годишно – тази тенденция се запазва и през 2019 г.

СИЛНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ НА ГАБРОВО

Преработващата промишленост в Габрово е концентрирана в 5 основни направления. Производството на машини, оборудване и метални изделия е отговорно за 37% от произведената продукция и 40% от наетите лица в промишлеността. Традиционно силен сектор е производството на текстил с 31% от произведената продукция и 29% от наетите лица в промишлеността.

Други два сектора, всеки от които има около 12% дял в промишленото производство, са производството на каучук и пластмаси и производство на хранителни продукти. Производството на дървени изделия и мебели допълва с около 6% от промишленото производство.

МАШИНИ И
МЕТАЛНИ ИЗДЕЛИЯ

37% дял

в промишлеността
(2018 г.)

Разбивка на преработващата промишленост в община Габрово (2018 г.)	Дял от продукция в промишлеността (%)	Наети лица (брой)	Добавена стойност на един нает (лв.)	Дял на продукцията за външни пазари (% за износ)
Общо промишленост	100	8 582	25 174	≈55%
Машини и метални изделия	37%	3 471	32 095	≈65%
Метални изделия	22%	2 542	29 556	≈65%
Машини и оборудване	12%	650	44 000	≈65%
Електрически съоръжения	3%	279	27 487	≈60%
Текстил и облекло	31%	2 449	20 176	≈80%
Каучук и пластмаси	12%	899	24 773	≈20%
Храни и напитки	12%	847	20 653	≈5%
Мебели и изделия от дърво	6%	707	19 260	≈30%
Мебели	4%	474	18 559	≈50%
Изделия от дърво	3%	233	20 687	≈5%
Химически продукти	2%	209	8 842	≈50%

Източник: ИПИ на база данни от НСИ

Водещите сектори на промишлеността в Габрово са и тези с по-висока добавена стойност. Средната добавена стойност на 1 нает в производството на машини, оборудване и метални изделия е 32 095 лв. през 2018 г. Машиностроенето е секторът с най-висока добавена стойност в Габрово – средно по 44 000 лв. на нает през 2018 г., което е почти двойно спрямо всички останали отрасли – производство на текстил и облекло, храни и напитки, мебели и т.н.

Промислеността на Габрово е видимо експортно ориентирана – над 50% от продукцията е предназначена за външни пазари. Близко 2/3 от продукцията в машиностроенето – секторът с най-висока добавена стойност, е предназначена за външни пазари. Цели 80% от производството на текстил и облекла е ориентирано за износ. Това е и сектор със силно положителна динамика в износа през последната година. Единствено производството на храни и напитки е почти изцяло предназначено за вътрешния пазар.

44 хил. лв.
ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ
НА ЕДИН НАЕТ В
МАШИНОСТРОЕНЕТО
(2018 г.)

.....
над 50%
ПРОДУКЦИЯ В
ПРОМИШЛЕННОСТТА
ЗА ВЪНШНИ ПАЗАРИ
(2018 г.)

ГАБРОВСКИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ И НОВИТЕ ИНВЕСТИЦИИ

Големи предприятия в промишлеността

Предприятия с над 50 заети във водещите 5 сектора

Метали и метални изделия

Леене на стомана; обработване на метали; производство на инструменти; производство на компоненти за ловно и спортно оръжие

51-100 заети	101-250 заети	250+ заети
2 компании	3 компании	3 компании

Машини, оборудване и съоръжения

Производство на подемно-транспортни машини; специализирани машини; електрически съоръжения

51-100 заети	101-250 заети	250+ заети
4 компании	2 компании	-

Изделия от каучук и пластмаси

Производство на листови, плочи, тръби и профили; опаковки от пластмаси

51-100 заети	101-250 заети	250+ заети
4 компании	2 компании	-

Облекло и текстил

Производство на тъкани; долно и горно облекло

51-100 заети	101-250 заети	250+ заети
-	3 компания	1 компания

Хранителни продукти

Производство на хранителни подправки; мляко и млечни продукти; хляб и сладкарки изделия; преработка на картофи

51-100 заети	101-250 заети	250+ заети
4 компании	2 компании	-

Общо 3 568 компании оперират в Габрово. Общината не е силно доминирана от големите работодатели, като само 3 предприятия наемат над 500 човека, а други 5 са между 250 и 500 човека. Сред тези влизат най-голямата компания за производство на облекло, три компании в обработването на метал и производството на метални изделия и инструменти, както и една в областта на информационните технологии.

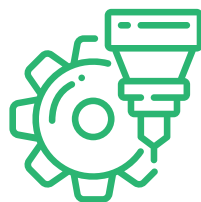
Към тях се добавят 15 предприятия с между 101 и 250 заети и 29 предприятия с между 51 и 100 заети, които изграждат гръбнака на местната икономика. Огромната част от предприятията между 50 и 250 заети са в преработващата промишленост, в т.ч. производството на машини и особено на подемно-транспортни машини, изделия от каучук и пластмаси, обработката на метали, производството на облекла и хранителни продукти.

Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) с натрупване в Габрово достигат 662 млн. лв. през 2018 г. Чуждите капитали са концентрирани в община Габрово – 153 млн. лв. и община Севлиево – 504 млн. лв. Над 90% от чуждите инвестиции в двете общини са в индустрията. Чуждестранните капитали навлизат в областта вследствие на изградени взаимоотношения с местни доставчици и производители.

ПЧИ С НАТРУПВАНЕ В
ОБЛАСТ ГАБРОВО

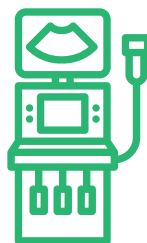
662 млн. лв.
над 90% в
индустрията
(2018 г.)

РАЗХОДИ ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА
ДМА В ОБЩИНА
ГАБРОВО

**Наг 100
млн. лв.
(2018 г.)**

.....

ЗА ЗАКУПУВАНЕ
НА МАШИНИ,
ОБОРУДВАНЕ И
АПАРАТУРА

40 млн. лв.

През 2018 г. разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) на предприятията в община Габрово надминават 100 млн. лв., като поне 40 млн. лв. са насочени в закупуването на машини, оборудване и апаратура. Общо инвестиционните разходи на компаниите в преработващата промишленост са в размер на 50 млн. лв. През последните 4-5 години между 10-20% от инвестициите са в научноизследователската и развойната дейност.

2

ЧОВЕШКИЯТ КАПИТАЛ НА ГАБРОВО

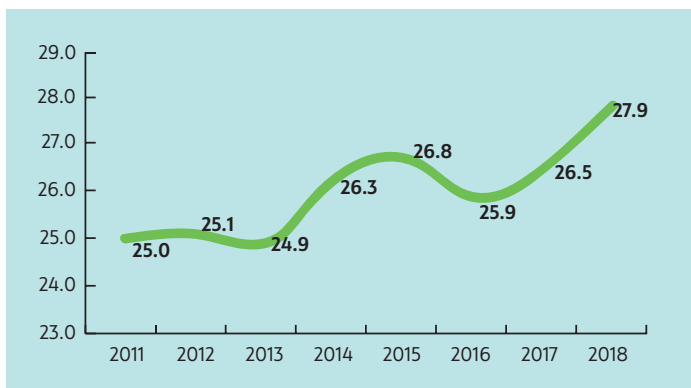
57 хил. души
в община Габрово

107 хил. души
в област Габрово

28%
с висше
образование
(2019 г.)

През 2019 г. населението в община Габрово е 57 хил. души, а в рамките на областта живеят 107 хил. души. Около 60% от населението е в активна трудоспособна възраст (15-64 г.). Областта е компактна – населените места, в т.ч. Севлиево, Трявна и Дряново, са на около 30 минути от град Габрово, което означава, че потенциалната работна сила може да бъде оценена на областно ниво. Данните за всекидневната трудова миграция показват, че всеки ден между Габрово и Севлиево има сериозен обмен на работна ръка.

В област Габрово 28% от хората на възраст между 25-64 г. имат висше образование, като огромна част от висшистите са фокусирани именно в град Габрово. Доброто училищно образование – пълен обхват и високо качество, както и сравнително високият дял на работната сила с висше образование, обуславят и добрите показатели на пазара на труда в Габрово.

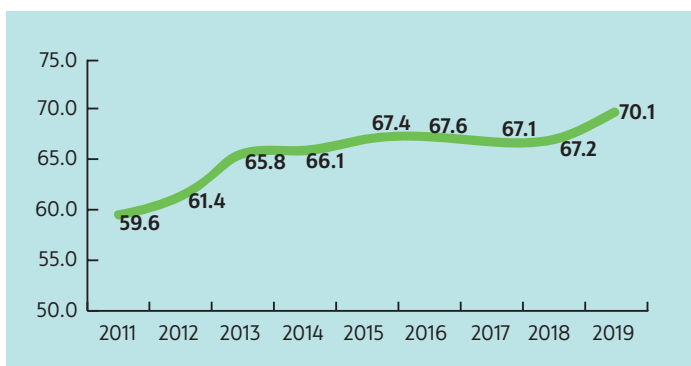

ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ГАБРОВО С ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (25-64 г., %)

Източник: НСИ

28% дял
НА НАСЕЛЕНИЕТО
С ВИСШЕ
ОБРАЗОВАНИЕ В
ОБЛАСТ ГАБРОВО

КОЕФИЦИЕНТ НА ЗАЕТОСТ В ОБЛАСТ ГАБРОВО (15-64 г., %)

Източник: НСИ

КОЕФИЦИЕНТ НА
ЗАЕТОСТ В ОБЛАСТ
ГАБРОВО
70%
(15-64 г., 2019 г.)

КОЕФИЦИЕНТ НА
БЕЗРАБОТИЦА В
ОБЩИНА ГАБРОВО

3.4%
(2019 г.)

През 2019 г. заетостта в Габрово нараства за 8-ма поредна година и достигна над 70%, което е рекорд в новата история на областта. Солидният ръст на заетостта през 2019 г. показва, че положителната динамика в икономиката от последните години се е запазила. Официалната безработица също е изключително ниска – 3,4% в Габрово и 3,6% в Севлиево през 2019 г. Силната промишленост в региона оказва своето влияние, като дори и в най-тежките години безработицата остава сравнително ниска.

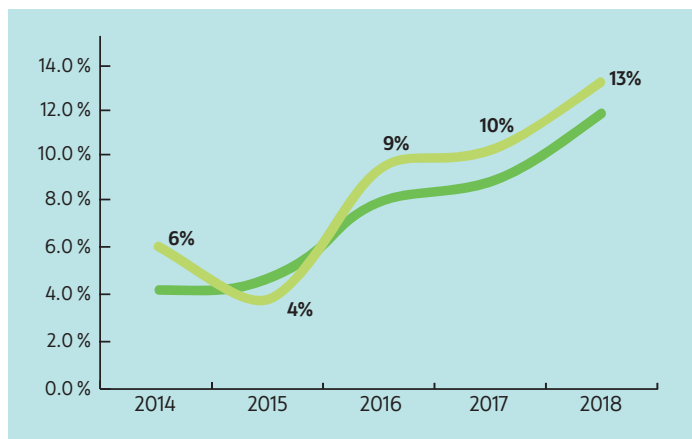
РЪСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА И ЗАПЛАТИТЕ

Общо 8 582 души са наети в промишлените предприятия в Габрово. Това са над половината от всички наети в нефинансовите предприятия в местната икономика. По този показател Габрово изпъква както на фона на другите икономически центрове в района, така и спрямо големите индустриални центрове на юг от Стара планина. Средната заплата в промишлеността в Габрово надмина 1 000 лв. през 2019 г., но остава конкурентна спрямо големите центрове на юг – като Пловдив и Стара Загора.

Общини	Дял на наетите в преработващата промишленост (2018 г.)	Брутна заплата в преработващата промишленост (2019 г.)
Габрово	52%	1 036 лв.
Русе	46%	1 076 лв.
Стара Загора	35%	1 043 лв.
Велико Търново	30%	1 000 лв.
Пловдив	29%	1 124 лв.

Източник: ИПИ на база данни от НСИ

■ Ръст на средната месечна заплата в община Габрово (%)
■ Ръст на средната месечна заплата в преработващата промишленост в община Габрово (%)

Източник: НСИ

Заплатите в Габрово бележат постоянен ръст през последните години. През 2019 г. средната заплата в община Габрово е над 1 000 лв. на месец, като в последните години нараства с над 10%. Заплатите в промишлеността нарастват с още по-бърз темп и вече изпреварват средната за общината, което отразява и ориентирването на промишлеността към капиталоемки производства с по-висока добавена стойност. Най-високите заплати в Габрово са в сферата на информационните технологии и услуги, като достигат над 1 500 лв. през 2019 г.

ГАБРОВО – ГРАД НА ТАЛАНТИТЕ И ПРИЛОЖНИТЕ НАУКИ

Област Габрово има най-високия коефициент на записване в V-VII клас в България – над 95% през 2018 г. Коефициентът на отпаднали ученици също е нисък, което означава, че децата на практика са обхванати напълно от образователната система. Високият обхват на училищното образование води до по-високи нива на базова грамотност, което е плюс за местния пазар на труда и обяснява традиционно ниската безработица в региона.

Близко 4 500 е броят на учениците в общообразователните училища в община Габрово, в т.ч. около 1 300 в VIII-XII клас. Към тях се прибавят и малко над 1 000 ученици в двете професионални гимназии – техническа и по туризъм. Професионалната техническа гимназия „Д-р Никола Василиади“ предлага дуална форма на обучение и традиционно подготвя кадри за местната индустрия. Общо около 450 ученици са завършили средно образование през 2019 г., като над 150 са се явили доброволно на матурата по английски език и са показали много добри резултати.

**КОЕФИЦИЕНТ НА
ЗАПИСВАНЕ В V-VII
КЛАС**

над 95%

**УЧЕНИЦИ В
ПРОФЕСИОНАЛНИ
ГИМНАЗИИ**

над 1000

Средната оценка на държавния зрелостен изпит по български език и литература (БЕЛ) в Габрово е добър 4,32, като общината влиза в топ 10 в страната. Националната Априловска гимназия – основана като първото светско училище в България през 1835 г., се представя най-добре в региона със средна оценка много добър 5,04 на изпита по БЕЛ. Гимназията е една от знаковите институции в град Габрово, като през 2011 г. се сдоби и с нов модерен корпус.

**ПЪРВОТО
СВЕТСКО УЧИЛИЩЕ
В БЪЛГАРИЯ**

Национална Априловска гимназия

.....

Топ 10

**В СТРАНАТА
НА ДЗИ ПО БЕЛ**

Природоматематическа гимназия „Академик Иван Гюзелев“ също се представя силно на матурите – средни оценки много добър 4,81 по БЕЛ и 5,05 по математика. Младите информатици от Природоматематическата гимназия в Габрово са носители на многобройни медали от национални и международни състезания по информатика, в т.ч. като част от националния отбор по информатика на България.

Технически университет – Габрово (2019 г.)	Брой студенти (по направления)	Доход на завършилите. Среден месечен доход на завършилите през последните 5 години (лв.)
ТУ-Габрово	3 669	
Машинно инженерство	968	1 584
Електротехника, електроника и автоматика	833	1 579
Общо инженерство	472	1 406
Материали и материалознание	138	1 439
Комуникационна и компютърна техника	626	1 383
Администрация и управление	403	1 090
Икономика	99	838
Социални дейности	130	723

Източник: Рейтингова система на висшите училища в България

Технически университет – Габрово е ключовата образователна институция в града. Университетът привлича млади хора, подготвя силни технически кадри за местната икономика и играе водеща роля в изследователската и развойната дейност, в т.ч., създавайки среда за интелигентна специализация на промишлеността в Габрово. През 2020 г. ще отвори врати и високотехнологичният парк към ТУ – Габрово.

Общо 3 669 студенти се обучават в ТУ – Габрово през 2019 г. В техническите специалности се обучават 3 037 студенти, като машинното инженерство е водещата специалност. Университетът се фокусира в тези специалности, в които има дългогодишни традиции и които са най-тясно обвързани с местната индустрия. През последните години се увеличава делът на обучаваните в традиционното машинно инженерство, както и в комуникационна и компютърна техника, която отговаря на динамиката в бизнес услугите в Габрово.

3

ИНТЕЛИГЕНТНАТА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА ГАБРОВО

Хъб за инженерни решения и иновации

Активната работа на Община Габрово, добрата координация между Технически университет – Габрово и големите производствени предприятия, както и натрупването на инвестиции в научноизследователска и развойна дейност, обуславят пътя към интелигентна специализация на промишлеността на Габрово и развитието на високотехнологичен парк в града.

Изследването на иновационния потенциал на Габрово в сферата на индустрията (2017 г.) показва, че градът е предпочитан заради достъпа до инженерен талант и традиционни клъстерни връзки в машиностроенето. Габрово се налага като хъб за инженерни решения, като голяма част от компаниите предлагат комплексни решения – от инженеринг до завършен, готов продукт.

В регионален аспект развитието на Габрово е в няколко посоки. На ниво област Габрово задълбочава своята обвързаност със Севлиево, като именно между двата промишлени града се изгражда най-новата индустриална зона на Габрово. Новата зона е възможност за разрастване и навлизане на нови големи производства в региона.

Вече е факт сътрудничеството на община Габрово с Тракия Икономическа – Зона около Пловдив, която е и най-динамично развиващата се индустриална зона в България. Габрово влиза в голямата зона като дестинация за иновации именно заради силното машиностроене и възможността за развитието на технологичния парк около ТУ – Габрово.

Третият лъч на развитие на Габрово е в посока Велико Търново и Русе, като това са трите големи университетски центъра в Северния централен район на България. Тези три града споделят предизвикателствата за привличането на талант и чужди капитали в превръщането на севера в новата най-динамична икономическа зона в България.

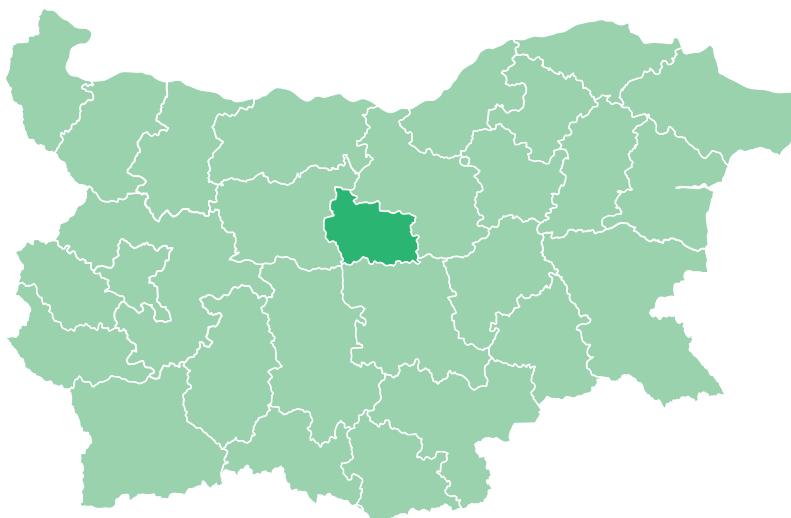
Траекторията на развитие на Габрово е допълнително подкрепена от големите инфраструктурни проекти и възможността за отключване на потенциала на Северна България. През следващите няколко години се очаква завършването на автомагистрала „Хемус“ от София до Варна, както и изграждането на автомагистрала „Русе – Велико Търново“. Свързаността с Южна България, пак се осигурява чрез обхода на гр. Габрово и бъдещия тунел под вр. Шипка. Всички тези проекти дават огромен стимул за развитието на Северен централен район.

**НОВА
ИНДУСТРИАЛНА
ЗОНА МЕЖДУ
ГАБРОВО И СЕВЛИЕВО**

**ДЕСТИНАЦИЯ
ЗА ИНОВАЦИИ И
ПАРТНЬОРСТВО С
ТРАКИЯ
ИКОНОМИЧЕСКА –
ЗОНА**

**ИНВЕСТИЦИИ В
ИНФРАСТРУКТУРАТА
И РАЗВИТИЕ НА
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН
РАЙОН**

ИНДУСТРИАЛНОТО БЪДЕЩЕ В СЪРЦЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Инвестициите в транспортната инфраструктура дават сериозен тласък на индустриалния потенциал на Габрово. Завършването на Западния обход на Габрово осигурява пълна свързаност на функциониращите индустриални зони в покрайнините на града. Обходът и изграждащият се в близост до Габрово тунел пог. вр. Шипка са ключови за осигуряването на бърза връзка между Северна и Южна България. Новият тунел ще отвори бърз достъп към големите промишлени зони в Южна България.

Габрово разполага с 4 функциониращи индустриални зони, които се намират в непосредствена близост до града (виж интерактивна карта). Свързаността на зоните с централни градски части се осъществява посредством редовен градски транспорт. Инфраструктурната обезпеченост на зоните също е добра. През 2020 г. се подготвя и проектът за изграждането на нова зона между Габрово и Севлиево, която ще е подходяща за навлизането на големи инвеститори.

4

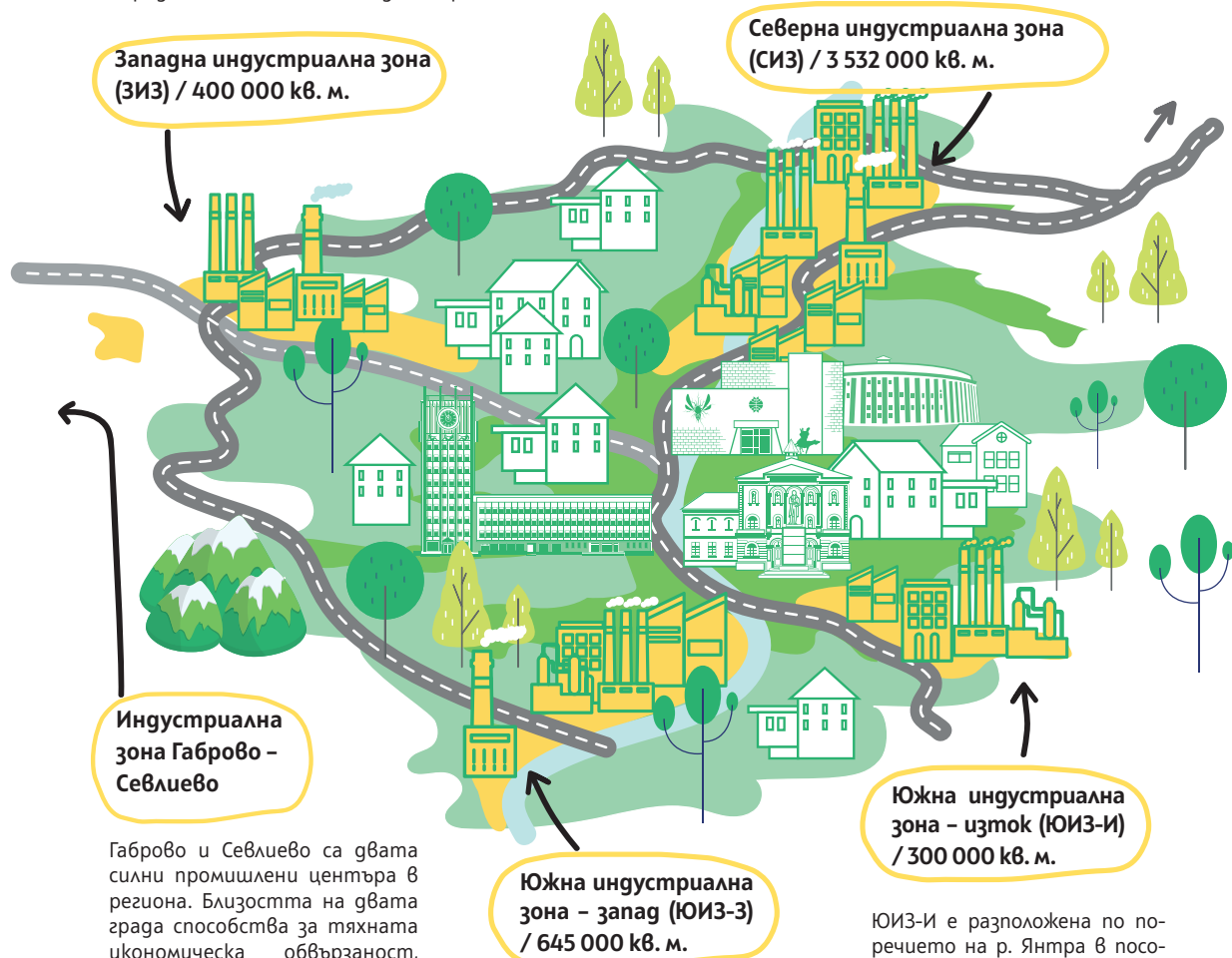
ДЕЙСТВАЩИ ИНДУСТРИАЛНИ ЗОНИ В ГАБРОВО

Западен обход на Габрово ВРЪЗКА МЕЖДУ ИНДУСТРИАЛНИТЕ ЗОНИ

Тунел пог. вр. Шипка ДОСТЪП ДО ЮЖНА БЪЛГАРИЯ

ЗИЗ е разположена по протежението на главен път Габрово – Севлиево. В непосредствена близост до зоната е трасето на изграждащия се Обход на Габрово с тунел под вр. Шипка. Зоната е в процес на развитие и с голям потенциал за инвестиции на зелено, поради наличието на свободни терени.

СИЗ е най-голямата промишлена зона в Габрово. Зоната е разположена в северната част на града, а през територията ѝ преминава главен път Габрово – Велико Търново. Територията на зоната е с типично производствено-складови функции. Терените и сградите в зоната са предимно частни.

Габрово и Севлиево са двата силни промишлени центъра в региона. Близостта на двата града способства за тяхната икономическа обвързаност, в т.ч. ежедневната трудова миграция между тях. Потенциалът за развитие на нова индустриална зона Габрово-Севлиево е допълнително подсилен от инвестициите в пътна инфраструктура между двата града и наличието на подходящ терен за развитие на зоната.

ЮИЗ-З е разположена по поречието на р. Паничарка. През зоната преминава трасето на изграждащия се Обход на Габрово с тунел под вр. Шипка, който осигурява бърза връзка с големите промишлени центрове в Южна България. Зоната е многофункционална, като се състои от няколко обособени производствени територии.

ЮИЗ-И е разположена по поречието на р. Янтра в посока изхода на Габрово към прохода Шипка. Зоната е многофункционална, като се състои от няколко обособени производствени територии. Това е най-старата промишлена зона в града, формирана в края на 19. век от първите занаятчийски работилници и текстилни предприятия.

ТЕХНОЛОГИЧЕН ПАРК НА ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ГАБРОВО

На базата на подписаните през 2018 г. от ТУ-Габрово четири договора за изграждане и развитие на центрове за компетентност и център за върхови постижения, по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, на територията на ТУ-Габрово ще се изгради научноизследователска инфраструктура, която се намира в непосредствена близост до учебните корпуси на университета. Новоизградената инфраструктура се интегрира в Технологичен парк на ТУ-Габрово.

Новият технологичен парк стъпва на инвестиция от над 10 млн. лв. в базата на ТУ-Габрово за изграждането на център по компетентност и център за върхови постижения в областта на мехатрониката и чистите технологии, както и два центъра за компетентност в областта на информатиката и ИКТ. Партньори по проектите са множество висши учебни заведения от цялата страна, както и различни институти към Българска академия на науките (БАН).

Технологичният парк на ТУ-Габрово ще извършва индустриални и експериментални научни и научно-приложни изследвания в областта на интелигентните мехатронни системи и технологии, енергоспестяващите системи и чисти технологии, обработка на големи данни, квантови комуникации и киберсигурност и други.

Тези инвестиции гарантират създаването на няколко лабораторни комплекса в рамките на новия технологичен парк, както и осигуряването на подходяща материална база за научни изследвания и иновационни дейности. Доброто взаимодействие на ТУ-Габрово с местния бизнес дават възможност за множество партньорства и реализиране на проекти в технологичния парк.

**ЛАБОРАТОРИИ
В ЦЕНТЪР ЗА
КОМПЕТЕНТНОСТ
„ИНТЕЛИГЕНТНИ
МЕХАТРОНИ, ЕКО- И
ЕНЕРГОСПЕСТЯВАЩИ
СИСТЕМИ И
ТЕХНОЛОГИИ“**

Интелигентни меха-
тронни системи за из-
мерване и контрол, в
т.ч. за изследване на
структурата и свой-
ствата на материали-
те – 2 лаборатории в
рамките на парка

Енергоспестяващи си-
стемни и технологии за
проектиране и произ-
водство на високотех-
нологични продукти – 4
лаборатории в рамките
на парка

Електроника и сензо-
рика, в т.ч. микроелек-
тронни и микропроце-
сорни устройства/си-
стемни и разработване
на сензорни елементи
за влажност, газове и
температура – 2 лабо-
ратории в рамките на
парка

Интелигентни енерго-
спестяващи системи и
технологии, в т.ч. свър-
зани с масовата електро-
мобилност, задвижващи
и позициониращи систе-
ми, светлотехнически,
LED и ВЕИ компоненти и
технологии, съвременни
електрокомпоненти и
системи с приложение в
индустриалния сектор –
6 лаборатории в рамките
на парка

**ЦЕНТЪР ЗА
ВЪРХОВИ
ПОСТИЖЕНИЯ
„НАЦИОНАЛЕН
ЦЕНТЪР ПО
МЕХАТРОНИКА
И ЧИСТИ
ТЕХНОЛОГИИ“**

**ЦЕНТЪР ЗА
КОМПЕТЕНТНОСТ
„КВАНТОВА КОМУ-
НИКАЦИЯ, ИНТЕЛИ-
ГЕНТНИ СИСТЕМИ
ЗА СИГУРНОСТ И
УПРАВЛЕНИЕ
НА РИСКА (QUASAR)“**

**ЦЕНТЪР ПО
КОМПЕТЕНТНОСТ
„ДИГИТАЛИЗА-
ЦИЯ НА ИКОНО-
МИКАТА В СРЕДА
НА ГОЛЕМИ
ДАННИ“**

Лабораторна секция „Точ-
ни измервания на дина-
мични величини в меха-
трониката“ към Лабо-
ратория „Роботизирани
мехатронни технологии“

Лаборатория „Иноватив-
ни сензорни технологии“

Лаборатория „Кванто-
ва комуникация“

Лаборатория „Дигита-
лизация на икономиката
в среда на Големи данни“

4

ГАБРОВО –
СТОЛИЦА НА ХУМОРА
И САТИРАТА

ПОСЕТИТЕЛИ НА
КАРНАВАЛНОТО
ШЕСТВИЕ В
ГАБРОВО

30 хиляди

Габрово е градът, известен като Световна столица на хумора. Този уникален образ той създава преди повече от век и утвърждава убедително през годините, най-вече чрез култура и изкуство. Карнавалът, като кулминация на Международния фестивал на хумора и сатирата – събрал в себе си различни видове изкуства и форми на изява, е най-посещаваното публично събитие в Габрово. По време на карнавалното шествие, което е най-масовото и най-атрактивното събитие по централните улици на града, се събира публика, която надхвърля 30 000 души. Числено това съставлява повече от половината население на община Габрово.

През 2017 г. Габрово бе избран от Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) за творчески град на занаятите и народните изкуства. Признанието за Габрово е в три основни направления – 1) град на занаятите и индустрията, 2) столица на хумора и сатирата и 3) град, който съхранява и популяризира народния и местния фолклор. Градът се отличава с интензивен културен живот и множество разнообразни и уникални музеи. Габрово е и родният град на световноизвестния артист Христо Явашев – Кристо.

ГРАД НА УНИКАЛНИТЕ МУЗЕИ

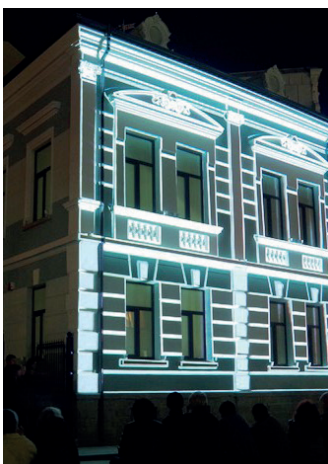

Дом на хумора и сатирата

Домът на хумора и сатирата е уникален музей на съвременното хумористично и сатирично изкуство със световно значение. Това е единственият в света музей, посветен на хумора. Музеят има близо 50 годишна история и помещава своите 10 изложбени зали в огромна реконструирана фабрика на известните габровски индустриалци братя Калпазанови. Всяка нечетна година Музеят организира международно бианале на хумора и сатирата. Над 40 хил. са посещенията в Музея на година.

Музей на индустрията

Интерактивният музей на индустрията в Габрово е единствен по рода си на Балканския полуостров. Музеят е модерен и съвременен – носител на специална награда „Сграда на годината“, открит през 2014 г., за да пресъздава индустриалното наследство на Габрово. Музеят предлага на посетителите интерактивно пътешествие през три исторически епохи – индустриализация, социализъм и съвремие. 3D мапинг проекциите на фасадата на Музея са особено атрактивни и са една от причините за нарастващата му популярност.

КУЛТУРА СРЕД ПРИРОДАТА

Етнографски музей „Етър“

Музей „Етър“ е единственият в България етнографски музей на открито и се намира непосредствено до град Габрово. Музеят е открит през 1964 г. и разкрива бита и стопанското минало на Габровския край през Възрожденската епоха. Занаятчийската чаршия е по същество главна градска улица от периода на Българското възраждане, като множество действащи работилници представят най-характерните за района занаяти.

Над 220 хил. са посещенията на година в Музей „Етър“, което е четири пъти повече от цялото население на община Габрово.

Архитектурен резерват „Боженци“

Габровското село Боженци е един от най-красивите архитектурни резервати в България. Китното селце има 600-годишна история и е запазило цялостния архитектурен и градоустройствен ансамбъл на едно българско селище от епохата на Възраждането. Боженци приютава няколко музейни къщи, работилници и традиционни училища. Близко 2 хил. души на месец посещават архитектурния резерват през лятото.

ТРАДИЦИИ В ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Музей на образованието

Националният музей на образованието в Габрово се помещава в сградата на първото светско училище в България – Априловската гимназия. Музеят, с постоянната си експозиция, която проследява историята на българското образование от IX в. до наши дни, е единствен по рода си в Европа. Представени са възстановки на килийно училище, на детска градина от края XIX век., на първото новобългарско училище. Над 18 хил. са посещенията в Музея на година.

Астрономическа обсерватория и планетариум

Астрономическа обсерватория и планетариум – Габрово съвместява образователни, изследователски и културни функции. Предназначението ѝ е да разпространява знания по астрономия и да популяризира постиженията на космонавтиката. Астрономическата обсерватория разполага с американски телескоп „Celestron 14“, монтиран стационарно в наблюдателен павилион и няколко по-малки телескопа. При ясно време се извършват наблюдения на слънцето, луната, планетите и техните спътници, звездни купове, мъглявини и други обекти и явления.

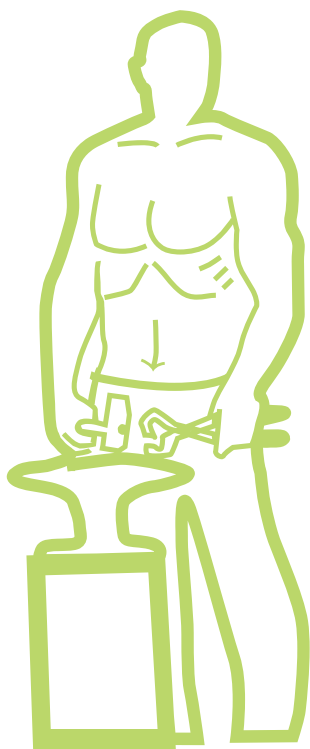
5

ИСТОРИЯТА СРЕЩА
ИНОВАЦИИТЕ

Древна легенда разказва, че един от първите заселници край река Янтра е бил млад ковач на име Рачо, който подковавал керваните, преминаващи през планината. Постепенно край неговия дом се заселили и други хора, които шиели грехи, приготвяли вкусни ястия, обработвали кожи. Понеже край огнището на ковача се извисявал огромен габър, нарекли селището Габрово.

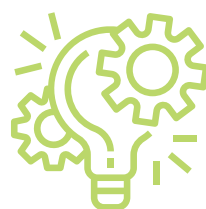
С времето Габрово започнало да се слави с изкусните си майстори. Един след друг възникнали близо 30 занаята – гайтанджийство, абаджийство, табаклък, куюмджийство, тепавичарство, грънчарство, гърводелство, терзийство и много други. От съществуващите дребни производства възникнала мащабна за времето си индустрия. Развили се текстилната – вълнена и памучна, кожарската и железарска промишленост. Постепенно се развила и търговията. Жаждата за просвета и образование бързо нараснала и през 1835 г. тук е създадено първото светско българско училище.

Широката палитра от занаяти позволила задоволяване не само на местните нужди, но дала и възможност за развиване на търговска дейност в цялата Османска империя, а от средата на 18 в. и в други европейски страни. Градът започнал да се слави с пестеливостта и остроумието на своите жители, поради което тук се намира единственият в света музей „Дом на хумора и сатирата“. Габровските индустриалци остават в историята като първите визионери и новатори в страната.

В наши дни традиционно промишлеността продължава да бъде водещ отрасъл на територията на община Габрово, която е сред водещите икономически центрове в България. Благоприятни фактори за развитието му са традициите, изградената материална база, наличието на технически университет в града и квалифицирана работна сила. Днес, както и преди повече от 200 години, Габрово е център на производството и иновациите, дом на хумора и предприемачеството.

ГАБРОВСКИТЕ
ПРЕДПРИЕМАЧИ

**Визионери
и иноватори**

GABROVO INNOVATION CAMP

Gabrovo Innovation Camp е ежегоден лагер за иновации, който цели да провокира хора от различни възрасти да търсят решения за бъдещето на Габрово и региона. Между 50 и 100 участници биват разделени в отбори, водени от вдъхновяващи ментори-професионалисти, които фокусират груповата комуникация в търсенето на нови подходи и решения. Отборите работят като самоорганизиращи се групи и търсят идея, която е иновативна и има потенциал за реализация. Лагерът за иновации е уникална инициатива, която провокира предприемаческото мислене.

Всяка лято в Габрово се провежда и лагерът „Предприемачът като откривател“. Образователна и тренинг програма за ученици, която стимулира креативното и творческо мислене. Лагерът по предприемачество провокира младежите да развиват своето икономическо мислене и да търсят решения на съвременни предизвикателства и проблеми. Традиционните младежки инициативи са част от усилията за развитието на Габрово като иновационен хъб.

**Активни
и предпри-
емчиви хора**

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СТАБИЛНОСТ И ДОБРА БИЗНЕС СРЕДА

Достъп до единния пазар на ЕС

България е член на ЕС от 2007 г.

Нисък публичен дълг

В периода 2016-2018 г. България има бюджетни излишъци

20% от БВП**Данък върху доходите и печалбите**

10% плосък данък върху доходите и 10% корпоративен данък

10%**Фиксиран курс на лева към еврото**

България е във валутен борг от 1997 г. и в напреднала фаза за членство в ERM II и еврозоната

1.95583

лева за 1 евро

ДИНАМИЧНА ИКОНОМИКА И ВИСОК РАСТЕЖ

Годишен ръст на БВП

Стабилен годишен ръст в периода 2015-2019 г.

>3%**Рекордна заетост**

През 2019 г. беше постигната рекордна заетост (15-64 г.)

70%**Годишен ръст на заплатите**

Ръстът на заплатите в страната е над 10% през 2018 и 2019 г.

>10%

ПОДЕМЪТ НА ГАБРОВО

Промислен профил

60% от продукцията е в промишленото производство

60%**Глобално ориентиран**

Над 50% от продукцията в промишлеността е за износ

>50%**Ръст на добавената стойност**

Добавена стойност на един нает в промишлеността (2013-2018 г.)

>50%

ОБРАЗОВАНИЕ И СОЦИАЛНА СРЕДА

Талант и квалифицирани кадри

Топ 10 по качество на училищното образование и 28% дял на висшистите в работната сила

Уникална култура и традиции

Световна столица на хумора, град на музеите

УСЛОВИЯ ЗА БИЗНЕС

Развити индустриални зони

4 зони в рамките на Габрово и нова зона Габрово-Севлиево

Нов технологичен парк

Технологичен парк на ТУ-Габрово се изгражда от 2018 г.

Община отворена за бизнеса

Бърза общинска администрация & ниски местни данъци

БИЗНЕС СРЕДАТА В ГАБРОВО

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНВЕСТИТОРА В ГАБРОВО

ДОСТЪП ДО ПРИСТАНИЩА
НА РЕКА ДУНАВ

149 км. **125 км.**

Разстояние до
Пристанище
Русе

Разстояние до
Пристанище
Свищов

ДОСТЪП ДО ПРИСТАНИЩА
В ЧЕРНО МОРЕ

243 км. **249 км.**

Разстояние до
Пристанище
Варна

Разстояние до
Пристанище
Бургас

ДОСТЪП ДО
МЕЖДУНАРОДНИ ЛЕТИЩА

199 км.

Разстояние до Летище
София, България

224 км.

Разстояние до Летище
Букурещ, Румъния

0.230%
**Данък върху
недвижимите
имоти на
предприятията**

(% от данъчната оценка
на имота)

**МЕСТНИ
ДАНЪЦИ И
ТАКСИ**

0.310%
**Такса битови
отпадъци за
предприятията**

(% от данъчната оценка
на имота)

**Възможност за калкулиране
на такса битови отпадъци
прямо количеството
отпадъци на предприятието**

БИЗНЕС СРЕДАТА В ГАБРОВО

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНВЕСТИТОРА В ГАБРОВО

СТРОИТЕЛНИ РАЗРЕШИТЕЛНИ

18 процедури

За издаване на
строително
разрешително
(брой процедури според
Doing Business 2020)

97 дни

Време за издаване
на строително
разрешително
(брой дни според Doing
Business 2020)

3.4%

Разход за издаване
на строително
разрешително
(% от стойността на обекта
според Doing Business 2020)

530 €

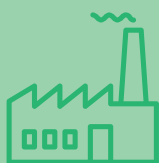
Средна
заплата в
преработващата
промишленост
(2019 г.)

ЗАПЛАТИ В ОБЩИНА ГАБРОВО

643 €

Общ разход за труд
в преработващата
промишленост
(брутна заплата и
осигурителни вноски за
работодателя 2019 г.)

ИНДУСТРИАЛНИ И КОМУНАЛНИ УСЛУГИ

Цена на
индустриална
земя

20-40 €/кв.м
(оценка на ИПИ за 2020 г.)

Цена на водата за
промишлени
предприятия

1.2-1.4 €/куб.м
(в зависимост от степенята
на замърсяване, 2020 г.)

Цена на
електричество за
индустриални
потребители

0.09 €/kWh
(средна цена на свободния па-
зар 2019-2020 г.)

Цена на
електричество за
големи индустриални
потребители

0.06 €/kWh
(средна цена на свободния
пазар 2019-2020 г.)

ВАЖНИ ВРЪЗКИ И ИНТЕРАКТИВНИ КАРТИ

Община Габрово

www.gabrovo.bg

.....

Социално-икономически профил

[Актуални данни](#) за община Габрово

.....

Икономически показатели на фирмите – Габрово

([интерактивна карта](#) на фирмите)

.....

Индустриални зони – Габрово

([интерактивна карта](#) на зоните)

.....

И.П.И
Институт за пазарна икономика

Община Габрово © 2020 г.

.....

Част от използваните изображения са с дизайн от freerеек.

Всички Векторни иконки са с дизайн от flaticon.

INVEST in GABROVO

GREEN,
SMART &
INNOVATIVE

